

نازلاملار و آزرولاملار

توپلایبب یازان: علی.ب. تورک

آذربایجان خالق ادبیاتین بو بوک بیر حیصه سینی احتفاء ائدن بولوملردن بیریده کیچیک و کورپه اوشاقلار اوچون یارادیلان لایه لارنا نازلاملار؛ آزرولاملار؛ اوشادمالار، دیر کی آنالار اوزجان-جیگرلی اوچون ان صاف دوغولارلا کورپه اوشاقلارینا دونیا یا گوز آچان گوندن بری آنا سودو کیمی اونلارا وئرلیر. اوشاقلار کورپه لیکدن بیر آرزو سو موگه دولدوب دیر چلدیکلریندن سونرا آنالار و اوشاقین یاخینلاری اونلارا اوچون گوزل آرزولار و دیملکرینی قیسا اوخوماقلا شکلینده اوز بالالارینا اوخویارلار. نازلاملار و آزرولاملار؛ اوشاقلاری تومارلایا-تومارلایا اوخونوب؛ اوشاقلار اوچون ایملک اویناماق و او بون سوزلری ده سایلا بیلیر.

آشاعیدا گلن سوزلر توپلوسو آذربایجانین بیر چوخ یئرینده و بولکسینده پشیتلی و آزاجیق فرقله اوخونسادا بوردا گلن نازلاملار تبریز و اونون اطراف کندلرو شهرلرینین آغیزلارینا دان دئیلیب .

ا یکی میصراعلی نازلاملارین شکیللری سوال و جواب اولار.

❖ بالاما قوربان اینکلر بالام نه وخت ایمکلر؟ (چوخ یئرلرده نه وخت یئرینه هاچان

دئیلر)

❖ بالاما قوربان ایلانلار بالام نه وخت دیل آنلار؟

❖ بالاما قوربان دایلاخلار بالام نه وخت اوینا خلار؟

❖ بالاما قوربان سترچه لر بالام نه وخت دیرچلر؟

❖ بالاما قوربان بیزوولار بالام نه وخت دوز اوینار؟

❖ بالاما قوربان دایجالار بالام نه وخت ال چالار؟

❖ بالاما قوربان خالاسی بالام قیزیل پاراسی.

❖ بالاما قوربان کندیلر بالامی نه اوورتدیلر

❖ بالاما قوربان مئیوه لر بالام نه وخت اتولنر؟

❖ بالاما قوربان بیزوولار بالام هاچان قیز اولار؟

❖ چاخام چانخام یاغ اولسون اوغلوم یسین ساغ اولسون

ایکی میصراعلی شعر لردن باشقادا نئچه بیتلی نازلامالار واردیلار کی اوناردا بتزلیقی بیاتی کیمیدیر و لایلایلاردا چوخ بنزلیکلی واردیر.

❖ داغدا داریلار

سونبولو ساریلار

بو بالاما قوربان

قوجا قاریلار

❖ ایگیت قالاسین ایستر

داغین لالاسین ایستر

من بالامی ایسته رم

بالام بالامی ایستر

❖ آلاه سن بونون تاینی وئر

اوخونو گیزلت یاینی وئر

اولانلار اینکین ساخلا

اولما یانلارین یاینی وئر

❖ بويا بوخونا دول گز

بوینوما دول قول گز

جوانلار سیره منیده

سن ده بیر ایگیت اول گز

❖ آلاه بوندان قالمیشلاردا وئر

ماما یولو دویموشلره ده وئر

بیزه وئردین شوکر اولسون

دبیک دیبی دویموشلرده وئر

(جور جورلر ياپراغی)

❖ داری داریلار يارباغی

آستانالار تورباغی

هرکیم بونی ایستمیر

گوزونه بییر بارباغی

❖ آتیم توتوم بالامی

شکره قاتیم بالامی

باباسی ائوه گلنده

قاباغا توتوم بالامی

❖ شان باغلایان آری لار

قونار گوله ساری لار

بالاما قوربان اولسون

باشی توتموش قاری لار

❖ دادلی قیزام گلین آلین

کینیمه کندلر سالین

بیردانا قیزام گلین آلین

کینیمه یوز کند سالین

❖ داغ باشیندا قالام وار

اورگیمده یارام وار

خلقین دوولتی مالی

منیم ده بییر بالام وار

❖ داری داریلار خرمنی

سونولو ساری خرمنی

بالامی قاچیردیبار

دایسی وئره رجرمنی

❖ یابلیغی کیرلی بالام

اورگی فیکیرلی بالام

تای توشلارین ایچینده

منیم شکیل لی بالام

❖ آتلاه بوندان بئش اولیدی

ائولر، ائشیک لر ده اولیدی

عالمده بئش - بئش اولاندا

بیزده اون بئش اولیدی

❖ بول اوسته بولاق اولام

آخارام - بولاق اولام

سن منیم اوز بالامسان

اوزوم گوز - قولاق اولام

❖ قالالار، آی قالالار

لاچین اوردا بالالار

لاچین بالاسین وئرمز

بلکه زورلا آلالار

❖ بالام بی رسویون گوروم

سروتک بویون گوروم

تانریدان آرزیم بودور

بالامین تویون گوروم

❖ قابیمیزدا وار چینار

یاپراقی دینار دینار

منیم بالام کورپدی

ساخالاسین پروردیگار

❖ قوخوسو گولدن گلر

گولدن ،بولبولدن گلر

بالامین گول بنشیکده

یوخوسو بیردن گلر

❖ من عشیق قوزو قوربان

قوچ قوربان قوزو قوربان

هر سحر بو یون گورسه م

کسه رم قوزو قوربان

❖ عزیزیم آسما منی

های - کویه باسما منی

قویما تیغیل آغایا

آغیزینا باس مه مه نی

❖ بالاما قوزو قوربان

قوچ قوربان قوزو قوربان

قوربان قبول اولماسا

قوی آنان اوزی قوربان

❖ خیردا جاسان ،مزه سن

سن هر گولدن تزه سن

اوگونه قوربان اولوم

دیپیر - دیپیر گزه سن

❖ قرنیلیم،قالخارام

آچیلماقا قورخارام

گنجه جینگیرین چیخسا

یئر بمدن دیک قالخارام

❖ اوغول سن یاراغیمسان

گوزگوم سن داراغیمسان

هر گون لازم اولماسان

دار گونومده داراغیمسان

❖ دریا دولولیلی لن

بالام اوینار گولویلمن

عالمه جان باغیشلار

منی ساخلار دیلی لن

❖ بال اولار بال اولار

ینل اسر فغان اولار

بالا گزن یئرلرده

آنالار قوربان اولار

❖ باغچالار باغا دونسون

باغیم یاییلاغا دونسون

بیرجه کلمه سوز دانیش

اورگیم باغا دونسون

❖ اوبالار اوبانیز اولسون

بیر بئله بالانیز اولسون

هامیدا بئش - بئش اولسون

گوی بیزده اون بئش اولسون

❖ اوبالار کوچون یوردوموزدان

بالام دوشسون آردینیزدان

قوزونوزا هئش دئسین

تویوغونوزا کیش دئسین

❖ آنان تئل دوزر سنه

باجین گول دوزر سنه

تانریدان عهدیم بودور

نظر دیمه سین سنه

❖ باشینا من دولانیم

من دونوم ، من دولانیم

سنی آلاسه ساخالاسین

ساینده من دولانیم

❖ آئینان توتدوم سنی

عجب آووتودوم سنی

جان قویدوم جفا چکدیم

شوکور سنی بویوتدوم

❖ بالام سان بیردانا مسان

صدفده ، دوردانا مسان

من اولسم سنه قوربان

سن اولمه بیر دانا مسان

❖ اوخسانین دلیم سنی

بویوتسون ائلیم سنی

میداندا آت اویناداندا

بیر ایگیت یلیم سنی

❖ دریا اولام ، بولانام

سوجا اولام ، سولانام

ساغ گوزوم سه قوربان

سول گوزمله ن دولانام

❖ من دئیرم آی اولماز

یاز اولماسا یای اولماز

چوخ انالار قیز دوغوب

بیزیم قیزا تای قیز اولماز

❖ تولوق سنی آسایدیم

یاغلی تاسا یاسایدیم

اوغلوم بویوک اولاندا

قیلمی قازان آسایدیم

❖ قرنفیلم، قالخارام

آچیلماقا قالخارام

گنجه جینقیرین چیخسا

یئریندن دیک قالخارام

❖ دریا دولی لیلینه ن

بالام اوینار گولونه ن

عالمه جان باغیشلار

من ساخلار دیلینه ن

❖ داغداکی آتلار

آتلار گوی او تلار

تنبیل آروادلار

وبالام قوربان

❖ گلین چیخاق داملارا

بالواراق آداملارا

چادیر قوراق سو لویاق

دده ن گلن یولارا

❖ چاییر دیو؛ دنیز دیر

قولدور، کنیز دیر

بالام هر نه دیر

منه عزیز دیر

❖ توستو سوزداملار

ساری باداملار

گویچک آروادلار

بو بالاما قوربان

اوشاقین الینده ن توتوب یئریندنده بو نازلانی سویلر:

❖ تاتان بالام؛ تاتان

تاتلی بالام؛ تاتان

❖ پایلی فریک

چیخما دیوارا

چالقالان وورار

قلام آوارا

ساغ آباقین سونباقوتور (بو ایکی ییتی اوزالدا- اوزالدا اوخورلار)

سول آباقین سونباقوتور

اوشاقین الیرینی توتوب چپیک چالديرار اقاوخورلار:

❖ چپان - چپان الیری

اپیک یاپان الیری ویا .... ایپیک یالان الیری

اوشاقین ساچلارین تومارلاباراق بو شعری اوخورلار:

❖ بو کیمدی کیمدی کیمدی

تئیری بو کوم بو کومدی

آناسی دئیر مولکومدی

آناسی دئیر ایلکیمدی

بیرسی اوشاقین بویونمه لرین چتینلیکلریندن آنایا سوزاچاندا، اوشاقین آناسی جوابیندا دئیر:

❖ بالا دادی، بال دادی

بالا آدام آلدی

شیرینی، شیرین اولار

آجیسیدا، بال دادی

قایین آنالار، نوه لرینی قوجاقلارینا آلاق گلینه آجیقلا ندیرماق اوچون بو نازلانما اوخورلار:

❖ سار مساعیم، سوغانیم

یک قیزیندان اولانیم

بابانا جانیم قوربان

ننه ن اولسون قوربانیم

یادا بونی دئیلر:

❖ یاریسی بالام بالاسی

یاریسی ایلان بالاسی

اوشاقلارین یاخینلاریدا اوشاقا نازلانما اوخوبارلار؛ اونلاردان بعضی سی بئله دی:

❖ سود دیبی قایماق دیبی

قوربانین اولسون بی بی

❖ سود یالا؛ قایماق یالا

قوربانین اولسون خالا

بونازلانما تکجه قیز اوشاقی اوچون اوخونار، اوشاقی ال اوسته توتوب بونازلانما اوخورلار:

❖ گوزگوده دویمه

توزونی سیلمه

خونچادا تیرمه (بیرجوت چکمه)

گلر قیزیم اوچون!

ماهمانات باغی

باشیل یاپراغی

قیزیل بئل باغی

گلر قیزیم اوچون!

نوبار یاناغی

گزر اویناغی

بیر جوت قول باغی

گلر قیزیم اوچون!

هر یانی گوزوک

ایلقاردا دوزوک

بیرلیان اوزوک

گلر قیزیم اوچون!

دورار نامازدان

البنده قوران

بیرده یورقان

گلر قیزیم اوچون!

آلتیندان خونچا

چالار کامانچا

اون دانا خونچا

گلر قیزیم اوچون!

آغ مایا اللر

بئلبنده کمر

قیزیل دویمه لر

گلر قیزیم اوچون!

داغلاردا جئیران

بو قیزا قوربان

اون خارا تومان

گلر قیزیم اوچون!

الینده وار دف

اوستونده صدف

بیر زرلی اورپک

گلر قیزیم اوچون!

گویده گندن قاز

دیمدگی الماس

بیر دانا ناز - ناز

گلر قیزیم اوچون!

هیواسی؛ ناری

الینده باری

اون ساپ میرواری

گلر قیزیم اوچون!

آنالار قیزاوشاقلارینین شیرینلیقلارین تعریفی اوچون دئییلر:

❖ یا یلاقلارین یوغوردی

بو قیزی (گوزلی) کیم دوغوردی

بو قیزی دوغوران آنا

بالی لان اونو یوغوردی؟

اوشاقلی اوینادا - اوینادا بونا زلامالاری جور - به - جور واریانتلارلا اوخویوب اوینادارلار:

۲) مامانی مامانی

۱) مامانی آی مامانی

تار ساخالاسین بالامی

بالام کیمی گول هانی

گول هانی بولبول هانی	آفانی هم آفانی
بالام گول تک آچاجاق	مامانی مامانی
یوردا عطیر ساچاجاق	بالامی یاخشی تانی
اوخویاجاق یازاجاق	بالام گنجه لر یاتار
آباسینین الیندن	سحر تئزدن او یانی
آتاسینین دیلیندن	او منه یولدش اولار
شیرین سوزلر یازاجاق	کونلومه سیردش اولار
آدلیم شاعیر اولاجاق	
۳) مامانی مامانی	۴) او هی بئی مامانی
هوقوشلار یندی سامانی	اتشکلر یندی سامانی
هانی بوقیزین تومانی	هانی بوقیزین تومانی
تومانی آغاج باشیندا	اودوبا آغاج باشیندا
دایسی گلین توشوندا	وای! قارا پیشیک آپاردی
دایسی تا پار گتیره ر	تومانی دوشوک آپاردی
جیبینه تپر گتیره ر	

فایدالانان بیر نئجه قایناق کیتاب :

۱) سابلار - م.د. صدیق - ۱۳۴۷

۲) سابلار - ز.وفلی - ۱۳۷۹

۳) آذربایجان فولکلوری یکانات - ه.حصاری - ۱۳۷۹

۴) تورک خالق ادبیاتی - م.ع. صرافی

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

گجیل

<http://Gajil.20m.com>